

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtletnik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 150 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam po njej, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije

Amerika naša najnovejša sovražnica.

Amerika je na rusko mirovno ponudbo odgovorila s tem, da je Avstriji napovedala vojsko. Čuden, ne pa značilen odgovor na željo in ponudbo miru. Severnoameriške Zedinjene države se od 5. decembra, ko je severnoameriški kongres izjavil vojno napoved Avstro-Ogrski, nahajajo z našo državo v vojnem stanju. Od vzhoda nam ruski boljševiki ponujajo roko za pomirovljenje, preko morja pa nam Wilson grozi s pestjo, ki je ravnokar zgrabila za orožje proti nam.

Wilson ima za seboj ogromno večino ameriškega ljudstva. V Ameriki napoveduje vojno ljudstvo, ne pa predsednik. Ljudstvo izvršuje to svojo oblast po svojih zastopnikih, ki se zbirajo v dveh zbornicah, v zbornici zastopnikov in v višji zbornici, ki se imenuje senat. Obe dve zbornici tvorita takozvani kongres. Kongres se sestaja vsako leto prvi ponedeljek v decembru, in sicer brez posebnega predsedničkovega povabila. Zbral se je tudi na prvi ponedeljek letošnjega decembra.

Dne 4. decembra je imel Wilson v kongresu govor, v katerem je med drugim izjavil: Naš cilj je seveda, da dobimo vojno, in to je gotovo, da ne bomo opešali v stremljenju za tem ciljem, niti ga ne bomo pustili izpred oči, dokler vojne ne dobimo. Ameriško ljudstvo hoče, da bodo poraženi oni, ki so vojno pričeli in ki onemogočajo mir. Potem, ko bo nemška sila enkrat poražena, ko pride čas, da lahko govorimo o miru, ko bo imel nemški narod zaganjanja vredne posredovalce, ki so pripravljeni v smislu svojega naroda pridružiti se pri temelju bodočih zakonov in pogodb človeške družbe splošni sodbi, potem bomo radi in brez pridržka plačali ceno za mir. Mi vemo, katera je ta cena: popolno nepristranska pravičnost v vsakem oziru in za vsak narod. Nobe ne merilo za pravičnost ni mogoče, dokler niso strte sile samovlastnikov. Nič prej ni mogoč nastop mirovnih posredovalcev. Naša sedanja naloga pa je, da česčujemo z vsemi svojimi močmi in z vsemi rezervami na ljudeh, denarju in materijalu zmago. Nemci so razširili svoje gospodarstvo na druge dežele in druge narode, tudi na veliko avstro-ogrsko monarhi-

jo, na balkanske dežele, na svobodno Turčijo in na Azijo. Te dežele se morajo zopet osvoboditi. Mir, ki naj ga sklenemo, mora zaceliti rane, mora osvoboditi narode. Osvoboditi se morajo tudi narodi Avstro-Ogrske, Balkana in Azijske Turčije pruske vojaške samovlade. Naglašati pa hočemo, da nočemo Avstro-Ogrski na noben način škodovati.

Kaj naj storimo, da to vojno za svobodo in pravico pravično končamo? Odstraniti moramo vse ovire uspeha in urediti svoje zakone v vsaki smeri tako, da podpirajo svobodno izrabljanje naših zmognosti in moči kot bojujoča se država. Pri tem namoti, da smo sicer v vojni z Nemčijo, ne pa tudi z njenimi zavezniki. Zato nujno priporočamo kongresu, da takoj proglasi vojno stanje med Zedinjenimi državami in Avstro-Ogrsko. Ali vas preseneča to moje dokazovanje? Nič drugega ni, kakor neizogibna posledica tega, kar sem povedal; Avstro-Ogrska v tem trenutku ni svoj lastni gospodar, ampak samo podložnica nemške vlade. Avstro-ogrška vlada ne naloži po svoji lastni volji ali odgovarjajoče željam in čustvom lastnega naroda, marveč kot orožje drugega naroda. Nastopiti moramo proti vojni sili Avstro-Ogrsko s svojo vojno silo in smatrati moramo osrednje države kot enoto. Drugače ni mogoče končati vojne.

Nato je odsek za zunanje zadeve v zbornici zastopnikov predložil ta-le sklep: „Ker je avstro-ogrška vlada napram vsemi in narodu Zedinjenih držav s prekinjenjem diplomatskih odnošajev in podpiranjem podvodniške politike Nemčije, s katero je Amerika v vojni, nastopala sovražno, in ker je Avstro-Ogrska svojim zaveznikom dovoljevala vsako podporo za nadaljevanje vojne na suhem in na morju proti vladi in narodu Zedinjenih držav, sprejmeta v kongresu združena senat in zbornica zastopnikov, da obstoja od 5. decembra opoldne med Avstro-Ogrsko in Zedinjenimi državami vojno stanje. Predsednik se pooblašča in pozivlja, da se posluži v boju proti Avstriji in za izvojevanje srečnega izida vseh vojaških in pomorskih sil Amerike, kakor tudi vseh pomožnih sredstev, ki jih ima vlada na razpolago.“ — Ta sklep je zbornica zastopnikov sprejela z 363 glasov, proti nemu socialističnemu glasu. V senatu pa je bil ta sklep sprejet enoglasno s 74 glasi. Nato je Wilson podpisal vojno napoved Zedinjenih držav, broječih nad 100 milijonov prebivalcev.

Prvo vojno podvzetje Amerike proti nam bo, kakor se poroča iz Novega Jorka, izvršila ameriška mornarica v Sredozemskem morju s sodelovanjem ameriških zrakoplovcov na italijanski fronti. Bodočnost bo pokazala, ali bodo Amerikanci mogli izvršiti svojo grožnjo, da se namreč bodo v boju proti nam poslužili vseh vojaških in pomorskih sil Amerike in vseh pomožnih sredstev, ki jih ima vlada na razpolago.

Slovenski kmetje za Jugoslavijo.

Mursko polje, dne 10. dec.

Nemci, nemškutarji, „Štajerci“ in nemški časniki kričijo, češ, da slovensko kmetstvo ljudstvo ni navdušeno za ujedinjenje avstrijsko-ogrskih Hrvatov, Slovencev in Srbov v skupno državo. Posebno ptujski „Štajerci“ se napihuje in napanja proti uresničenju jugoslovanskega združenja. Nemškutarsko motivo, ki se toplo zavzema za nadaljevanje vojske in za vojni uspeh, kakor si ga želijo Vsenemci, skuša številko za številko dokazovati, da bi bilo tako združenje kvarljivo. Nemškutarji besedičijo slovenskemu ljudstvu, da bi se slovenskemu kmetu pod Jugoslavijo slabo godilo, da bi prišlo pod komando slovenskih in hrvaških veljakov, da bi se morali plačevati mnogo višji davki kot dosedaj, da bi se naši ljudje namesto nemščine morali učiti hrvatskega jezika, da bi bila našim delavcem, obrtnikom in trgovcem pot v nemški „raj“ (nemški del Avstrije in v Nemčiji) zaprta, da bi slovenski kmet svoje pridelke ne mogel spraviti v denar itd. Take vesti širijo ptujski, radgonski in menda tudi mariborski Nemci in posiljeni nemci. Mi slovenski kmetje vsem tem nemškim in nemškutarskim lažem popolnoma nič ne verjamemo. Slovenski kmetje Murskega polja, Slovenskih gor, Dravskega polja in gotovo tudi iz ostalih delov Slovenske Štajerske in Slovenske Koroške smo se s cellega srca pridružili jugoslovanski misli. Mi vidimo

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

XIII.

Na raznih potih.

Kmalu za Zaleszczyki so nas zivali v železniške vozove, oddrsali smo bataljon za bataljonom v smeri proti Černovicam. Bukovinsko prestolico smo samo pozdravljali z vozov; v Novi Suzeki smo izstopili in začeli z enim bataljonom pohod v Raranceze, selo ob ruski meji. Nad selom so neznatne višine, ki se vlečejo od Dnjestrja do rumunske meje.

V to kratko razdaljo ob bukovinsko-ruski meji od Dnjestrja do Rumunije so se zaganjali Rusi januarja leta 1916 z vso silo. Nameravali so prodreti naše postojanke za vsako ceno, da bi se polastili Černovic. Svoje pehotne napade so pripravljali z artilerijsko bobnečim ognjem vsak dan po več ur. Šrapneli ter granate vseh kalibrov so padali tako na goste go naših zakopih, kakor bi grabil z roko pesek in ga sipal proti našim strelskim jarkom. Po odnehu topništva se je vsula sovražna pehota proti naši črti v 8 do 10 vrstah ene za drugo. K sreči je bilo tudi naše artilerije nabito polno, da je lahko zaprla pot beg napadajočemu sovražniku, katerega so nato pokosile naše strojnice in pehota. Rusi so navadno navalili na nas po 8 do 10krat na dan. Prvi napad se je začel redno ob 4. uri zjutraj. To morijo, ta pogon v žrelo smrti so ponavljali Rusi dan na dan brez najmanjšega uspeha celih 21 dni. Naše postojanke so branili Hrvati domobranci in infanterija. O kakih strelskih jarkih ni bilo pri nas niti sledu več,

vse jih je bila zruvala in zasula sovražna artilerija. Za časa bobnečega sovražnega ognja so tičali hrabri Hrvati za navpičnim grebenom za okopi brez kritja. Po prekinu bobnečega ognja se je vsula ruska pehota v naše razstreljene jarke; pri takih prilikah so Hrvati pobesneli na nož. Rusi so se predajali ali pa jih je objel angel smrti.

V ta peklenski kot smo romali tudi mi z enim bataljonom. Mene je poslal polkovnik naprej v vas, naj se pogledam nekoliko po selu, če bi se morda dobilo kako nočišče. Ponudil se mi je za spremljevalca na tem potu naš novi polkovni zdravnik, ki je bil ravnokar premeščen iz zaledja na bojišče.

Kakor hitro sva prijezdila na holmce pred vasjo, nutil se je nama ob zatonu zimskega solneca lep pogled na celo dolinico, ki veže vasi Raranceze in Toporoutz. Rusi so ravnokar obsipavali z artilerijo celo plan in naše postojanke. V večernem mraku je bilo neprestano bliskanje šrapnelov in razpok granat v črno-sivih, gostih oblakih za vojaško oko od daleč iz varne razdalje res nekaj mikavno lepega. V ta prizor je zastimel moj spremljevalec-zdravnik in vzdihnil:

„To je pa nekaj čarobnega! Še lepše se vidi od tukaj nego v kinu.“

Sem si pa mislil po tihem: le potrpi fant, ko dcspeva do vasi, se boš povsnel do drugih pojmov o čarobnosti artilerije.

Moral sem še novincu razložiti: kaj da so granate in kaj šrapneli. Kako se da ločiti: če kadar strelja naš ali sovražni topovi, kako se loči strel poljskega kanona od havbice itd. Podučil sem ga še, da morava stopiti sedaj s konj, sicer bi naju lahko Rusi proti najini volji krvavo krstili.

Zmuzala sva se v grabo za vaškim pokopališčem, stopajoč previdno peš naprej pred konji.

Ko sva dospela do prvih hiš v selu, se je začel ravnokar sovražni napad. Po vasi so pribrenča-

le krogle iz pušk od vseh strani. Dolgo časa sva se motala med hišami pri rezkem pisku jeklenk.

Zdravnik je napanjal ušesa, zastiral zdaj levo zdaj desno uho z roko in gledal v zrak, kakšni kebri pač frčijo v zimskem času po selu. Ugedal ni nič živemu bitju podobnega, pa me je le vendar vprašal:

„Kaj pač pofrčava sicer nevidno, a razločno slišno mimo ušes?“

Temu neizkušnemu vprašanju sem se le nasmešnil, mu pokazal luknjice v steni sosedne hiše, kjer se je ravno videlo, kako se zaganjajo jekleni kebri v zid. Mož je vidno pobledel, se sesedel, zakopal glavo v obe dlani in jadikavo žalostno vsklikal:

„Da, da! Vi se lahko posmihate, ker ste sami na svetu; a jaz imam doma ženo z otroki. Med nebroj krogli sem stopal varno; oh, kaj, ko bi me katera zadela!“

Res žal mi je bilo, da sem mu z enim samim migljajem na steno odpihnil ter razblinil vse veselje in ves čar bojnega polja. Toliko sem ga še prغوovoril, da se je dvignil, mi sledil v hišo in tamkaj čakal name. Od tedaj ga nisem videl nikdar več v bližini kake nevarnosti.

V trdi noči je došel naš bataljon in moral takoj pod hrib za postojanke v rezervu za vsak slučaj potrebe. V noči je zakrilatil po celi bojni dolinici mir. Niti en strel se ni oglasil; vse je počivalo izmučeno in izmzgano od po dnevnih bojov. Še sedaj kot invahidu mi je srce polno hvale do ruske artilerije, ki miruje ponoči in ne krati vojaku potrebne sspanja. Na ruski fronti se lahko človek v noči zaslužno oddahne in nemoteno naspi. Pač pa so Rusi bolj zgodnjih nog; to so dokazali osobito pri Raranczah, koder so otvarjali svoj ognjeni ples točno ob 4. uri zjutro.

(Dalje sledi.)

v uresničenju te velike Krekove misli našo gospodarsko in narodno rešitev. Nemškonacionalni psički in nemškutarski jazbeci naj lajajo in grizejo kakor hočejo, slovenski kmetje so kakor en mož za veliko avstrijsko Jugoslavijo. Mnogim še ni popolnoma jasno, kakšne prednosti, ugodnosti in koristi bi imeli slovenski kmetje od Jugoslavije. Kot slovenski kmet hočem v tem pogledu povedati in razložiti nekaj misli.

1. Kmet bi prišel v jugoslovanski državi do svojih pravic. Na Štajerskem in Koroškem smo kmetje v deželni zbor, deželni odbor, v večini okrajnih zastopov, v Kmetijski družbi v manjšini. Povsod nam komandirajo nemški tovarnarji, nemški meščani, nemški grofje in baroni, nemški uradniki. Sklepajo se postave in odredbe, ki so v škodo ne samo slovenskemu, ampak sploh vsemu kmetkemu stanu. Vzemimo za primer samo Štajersko! Kakšen je naš lovski zakon in kdo ga je sklenil? Kdo je sklenil vinski davek? Kdo je tako nesrečno gradil graško deželno bolnišnico? Kdo je kriv, da še Ljutomer po železnici ni zvezan z Ormožem in da obsotelski kraji ne dobijo železnice? Kdo je kriv, da še Pesnica in druge reke ter potoki in budourniki na Slovenskem Štajerskem niso regulirani? Kdo nosi krivdo, da so cestne razmere v naših krajih tako strašno slabe, da mnogo slovensko-štajerskih okrajev niti najpotrebnejših cest nima? Kdo nosi krivdo, da se večina štajerskih deželnih doklad porabi za mesto Gradec in nemški del deželne, Slovenski Štajer pa se v vsakem oziru zanemarja? Deželni zbor in deželni odbor, v katerem imajo vsled krivično sestavljenega volilnega reda nekmetje - Nemci veliko večino, sta vsega tega kriva. V Jugoslaviji, ki bi bila po ogromni večini kmetška država, pa bi prišel kmetki stan v vseh postavodajnih zborih do svoje odločujoče veljave. Jugoslovanski kmet bi imel večino v jugoslovanskem deželni, oziroma državnem zboru. In tudi v jugoslovanskimi meščani, trgovci in industrijci bi naši kmetki zastopniki ložje izhajali, ker vsi ti kot večinoma kmetki sinovi bolj poznajo kmetške razmere in so nam mnogo bolj naklonjeni nego zagrizeni nemški meščani in bogataši, ki mnogokrat slovenskega kmeta živega ne morejo videti. Postavodajna zastopstva jugoslovanske države bi gotovo živo skrbela za gospodarski napredek kmetkega stanu. Deželni zbori in odbori v naših deželah pa samo z novimi davki in bremenami, ter s postavami, ki so prikrojene v korist meščanov, industrijalcev in bogatašev, ovirajo napredek in razvoj kmetkega stanu.

2. V Jugoslaviji bi izginilo potujčevanje. Srce boli človeka, ko vidi, koliko slovenske dece se v nemških šolah odtuji materinemu jeziku, koliko slovenske krvi se prišteva po mestih in obmejnih krajih med nemško, koliko rodovitne in krasne slovenske zemlje leto za letom preide v last nenasnitega, grabežljivega tujca. Nemci so v naše lepe slovenske kraje zanesli in vsilili narodni spor. Dočim se ustanovi v vsaki vasi že za tri nemške otroke nemška šola, ne dovolijo Nemci za tisoče slovenskih otrok v Mariboru, v Gradcu, Celovcu in drugih mestih pođuka v materinščini. To grdo potujčevanje bi v Jugoslaviji izginilo. Vsak narod bi dobil svoje narodne pravice, svoje šole in vse, kar mu je potrebno za kulturni napredek.

3. V Jugoslaviji bi dobili tudi domače uradnike-rojake. Vsak slovenski kmet je sedaj pod težko butaro čudnih naredb, odločkov in odredb, ki jih izdajajo uradniki pri naših namestnijah, glavarstvih in davčnih oblastvih. Dika teh odredb so n. pr. rekvizicije krompirja in drugih živil v naših krajih. Sestavljajo jih uradniki, ki ni so našega rodu in nimajo sreča za nas.

Slovenski kmetje upamo, da bo zgrajena naša Jugoslavija tako, da se bomo v njej srečne čutili ne samo mi kmetje, ampak tudi vsi drugi stanovi.

Iz navedenih vzrokov smo slovenski kmetje kakor en mož vsi za skorajšnje uresničenje naše velike jugoslovanske misli. Naša srčna želja je, da bi cesar Karel prav kmalu postal tudi naš jugoslovanski kralj.

Naše poslance pa prosimo, da tudi v bodoče tako odločno zastavijo vse svoje moči za ujediničenje vseh avstrijskih jugoslovanskih bratov.

Grobanje trt.

Leto za letom se dogaja, da nam nekaj trt v vinogradu iz raznih vzrokov usahne. Take trte je

treba nadomestiti, ker postane sicer nasad redek in malo rodi.

Pri starih trtah smo bili navajeni trte z grobanjem nadomestiti in zato se tudi pri novi trti vinarji zopet radi poslužujejo grobanja, ne glede na to, če je to prav ali ne. Treba je tedaj, da se glede grobanja trt izpregovori odločna in resna beseda: Ali je in v katerih slučajih je grobanje cepljenih trt na mestu?

Cepljena trta obstoji iz dveh delov: iz ameriške divje trte kot podlage, to je podzemeljski del trte, in iz evropskega, nadzemeljskega dela, to je žlahnten, trtni les, ki rodi.

Zakaj cepimo žlahnten (domač, evropski) les na divjo ameriško podlago, je vsakomur dobro znano. Enostavno zato, ker vemo, da se korenine, ki izrastejo iz ameriškega trtnega divjaka, zoperstavljajo trtni uši, da jih torej trtna uš ne more uničiti, dočim ko korenine, ki izrastejo iz domačega, evropskega lesa, trtna uš objeda in trto s tem uniči.

Napačno je mnenje mnogih, da s tem, če posadimo ameriško cepljeno trto, trtno uš iz vinograda preženemo. Trtna uš se nahaja tudi na cepljenih trtah in živi tudi na ameriških trtnih koreninah, le uničiti jih ne more. Kakor hitro pa na eden ali drugi način spravimo evropski (domač) les cepljene trte v zemljo, da napravi korenine, na katere se trtna uš takoj preseli, se na njih močno pomnoži in jih slej ali prej uniči.

Zato ne bomo mogli nikdar ameriško trto kot podlago opustiti. Vsakdo pa, ki trto groba ali tako sadi, da pride domač les v zemljo, mora biti pripravljen, da mu prej ali slej trta vsled poškodb po trtni uši pogine.

Grobanje cepljenih trt se zaradi tega v splošnem ne more priporočati, ker skrajša življenje vinograda.

Če nam torej kaka trta v vinogradu pogine, skušajmo jo nadomestiti s cepljeno trto na ameriški podlagi. To mora biti pred vsem vedno pravilo pri mladem trtnem nasadu.

Vinogradniki, nikar ne grobajte trt v mladih nasadih! S tem boste kmalu ob vinograd. Izkopajte že v jeseni globoko in široko jamo, spomladaj posadite vanj lepo, močno cepljenko, pridenite dobre zemlje in komposta ali hlevskega gnoja, poskrbite za trto, zlasti s tem, da jo dobro škropite, in kmalu bo dohitela ostale starejše trte.

Grobanje cepljenih trt je edinole na mestu v starih nasadih, tam kjer je že veliko lukenj v vinogradu in kjer vidimo, da vinograd itak že ne bomo mogli dolgo držati, temveč da ga bomo morali kmalu prenoviti. Tam lahko grobamo, da še v zadnjih letih prostor bolj izkoristimo. Pet, šest, znabiti tudi več let bo taka grobana trta še dobro rasla in rodila, potem bomo pa morali vinograd nanovo prerigolati in nove, cepljene trte posaditi.

Če pogrobamo cepljeno trto, rede jo najprvo ameriške korenine matere trte. V drugem in tretjem letu naredi trta iz pogrobanega žlahntega lesa veliko korenin, katere pomagajo trto roditi. Zato bomo videli, da v drugem, tretjem in znabiti še v četrtem letu pogrobanja trta posebno dobro raste in rodi. A od tega časa naprej prične nazadovati. Na koreninah, ki so nastale iz pogrobanega domačega lesa, se zaplodi trtna uš in jih prične objedati.

Če je medtem korenina matere trte že preveč oslabela, bodo pogrobane trte kmalu pričeale pešati. Le če je korenina matere ameriške trte dovolj močna, potem ostanejo grobane trte dalje v močil a več kot šest do osem let bodo komaj preživele.

Glede grobanja veljajo torej naslednja pravila:

1. Ameriške cepljene trte grobaj le v sili in sicer le zato, da nadomestiš posamezne poginule trte, ne pa da vinograd pomladiš.
2. V mladih nasadih nikar ne grobaj, temveč nadomeščaj poginule trte le z močnimi in zdravimi cepljenkami.
3. V starih nasadih, kjer podsajanje vsled močnega razvoja korenin starih trt, vsled hude sence itd. nima uspeha, lahko nadomestiš poginule trte z grobanjem. Izberi pa zato vselej le močno trto.
4. Nadomeščaj trte v tem slučaju po možnosti le z vlačnicami in le če to ni mogoče, pogrobaj celo trto.

B. Škalicky.

Oddaja mleka v mariborskem okraju.

Kakor izvemo, namerava mariborsko okrajno glavarstvo prihodnje dni na občinska predstojništva izdati odlok, po katerem se bo uredil promet z mlekom. Glavarstvo zahteva za preskrbo mesta Maribor, da morajo posestniki oddati od vsake krave-mlekariče 1/2 l neposnetega mleka. Glavarstvo se sklicuje na § 9 cesarske odredbe z dne 24. marca 1917, drž. zak. št. 131, in namestniškega odloka z dne 25. aprila 1917 št. L W 15 H 104 1917. Župan bo moral postaviti poseben seznam za oddajo mleka obveznih posestnikov s pristavkom dnevno zahtevane množine mleka.

Ta odlok bo hučo prizadel mnoge družine. Krav-mlekariče je zelo malo, sena ni, otrobov ni, —

vsled tega je tudi mleka dandanašnji izredno malo. Ker primanjkuje masti, uporabljajo ljudje na deželi mleko namesto zabele. Uvažujemo, da je v mestih pomankanje mleka zelo občutno, a pomisliti se mora, da so tudi na kmetih otroci in stari ljudje, ki ne morejo biti brez mleka. Radi tega bo mnogim družinam nemogoče oddajati mleko. Po našem mnenju bo dolžan dajati mleko glavarstvu le tisti, ki ima več krav-mlekarič in ki ima le manjše število oseb pri hiši. Na vsak način bi moralo glavarstvo določiti, koliko mleka se mora pustiti posamezniku z ozirom na število oseb in krav-mlekarič.

Župani naj pri sestavljanju seznamov za oddajo mleka pazijo, da ne bodo te seznamke napačno sestavljali. V seznamek krav se naj izrečno zapišejo le tiste krave, katere so ob času sestavljanja seznamov res mlekariče. Močno brejih krav in krav, ki dajejo le malo mleka, to so vpreže krave, po našem mnenju ni treba vpisovati v te seznamke.

Ker bodo nabiralci mleka v posameznih občinah oproščeni vojaške službe, naj se isti takoj zglasijo pri prehranjevalnem uradu mariborskega okrajnega glavarstva. Za Slovenski Štajer se je ustanovilo v Mariboru mleko-preskrbovalni urad, ki posluje v hiši Parkstrasse št. 18. Ta urad vodi potovalni učitelj g. Pirstinger.

Opozorjamo naše ljudi, da morajo župani pri razdelitvi oddaje mleka pravično in strogo nepristransko postopati. Na vsak način se mora pridelovalcem pustiti toliko mleka, kolikor ga neobhodno potrebujejo za prehrano svoje družine. Če se bodo zgodile kake nerednosti, prosimo obvestila.

Cenjenim naročnikom!

Zadnjič smo priložili poštne položnice. Cenjene naročnike prosimo, da nam začnejo **takoj pošiljati naročnino za l. 1918**, ker ob novem letu in v januarju smo z delom preobloženi, ako vseh **32.000** naročnikov takrat pošlje denar.

Draginja za tiskarske potrebščine je že grozna. Samo nekaj vzgledov. Za vagon papirja smo poprej dali 2400 K, zdaj plačamo **15.000 K**; kilogram barve je poprej stal 1 K, 10 v, zdaj stane **K 4.50**; kilogram surovega olja poprej 14 v, zdaj 44 v, mazilno olje poprej kilogram 68 v, zdaj **K 3.50** i. t. d. Papirja rabimo **3 vagonov** na leto, in bi bil stal poprej papir za celo leto 21.000 K, zdaj pa moramo zanj plačati **135.000 K**. To so velikanske razlike!

Raditega smo prisiljeni našemu listu **naročnino zvišati**, česar nam naši razumni čitatelji gotovo ne bodo zamerili.

V prihodnjem letu bo torej stal **Slov. Gospodar za Avstro-Ogrsko in Nemčijo**.

Za celo leto K 8;
za pol leta K 4;
za četrť leta K 2.

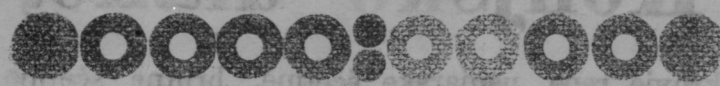
Za aktivne vojaške pa ostanejo stare cene: za celo leto K 4.—; za pol leta K 2.—; za četrť leta K 1.—.

Obenem prosimo svoje prijatelje, da pridno agitirajo za naš list, da bo Slov. Gospodar v vsaki slovenski hiši na Štajerskem. Število naročnikov mora poskočiti na **40.000**—.

Naše žrtve za domovino.

„Vaš sin Anton je padel. Kratko je bilo njegovo trpljenje.“ To prežalostno novice je sporočil prijatelj in tovariš padlega junaka ugledni hiši Avguština Jager, p. d. Tomaževim, v vasi Dolec, župnije Sv. Jurij ob južni želi. Umevno, da je ta žalostna novica do dna sreča pretresla njegove ljubde domače in nas vse, ki smo rajnega poznali. Saj je bil fant-poštenjak, priljubljen povsod. Služil je kot narednik pri domačem junaškem pešpolku št. 87. Dvakrat je tekom vojske nevarno zbolel, a zopet okrevaj. Ko pa je sedaj tretjič šel braniti svoj ljubi dom proti verolomnemu Lašu, dopadlo je Previdnosti božji, poklicati ga k sebi, starega šele 22 let. V duhu stoječ ob tvojem preranem grobu v dalji tujni ti kličemo: Dragi Anton! Počivaj v miru in na svidenje tam, kjer ni več vojske in gorja!

**Podpisujte sedmo
vojno posojilo!**

Sukanec (cvirn)

takoj in proti primerni proviziji dobavlja tvrdka
J. V. Hajdaš, Bedekovčina (Hrvatska.) 981

**Meier Jožef,
Maribor, Bergstr. 16.**

kupuje orehove, jesenove, brestove,
lipove, topolove, jagnjedove hlode
(plohe) in ves drugi mehki in trdi
les, a le debela ter amerikovo skorjo.
Ponudniki naj navedejo zahtevano
ceno. 817

Vinogradniki pozor!

Na suho cepljene trte so na prodaj
in sicer za leto 1918.

Kdor si želi za svoj vinograd lepo, močno,
dobrovkoreninjeno, zdravo in sortirano cepljeno
trse najboljših vrst? Cepljene trte se dobijo
dveletne posebno močne in enoletne. Dobi se
tudi lepo vkoreninjena bela šmarnica. Cena
trtam po dogovoru. Cepljene trte prodaja:

Franc Slodnjak, trtnar,
pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, p. Juršinci
pri Ptuj, Štajersko. 871

Kotle za žganje in za kuhanje
ter parjenje svinjske krme,
slamorenice, mline i. t. d.

vse prvovrstno ima naprodaj

V. Kvartič, 847

Šoštanj, številka 130.

Sijajno bodočnost

imaje turške srečke in nove srečke avstr.
Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče
se denarne vrednosti! Vsaka srečka za-
dene! Glavna dobitka znašata čez

1.000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom raz-
pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo
15, Ljubljana. 753

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne
predmete, osebno vojne spominke

'Slovenski Gospodar' in 'Straža'

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna nakarne sv. Cirila, Koroška
ulica št. 5.
Papirna prodajalna Pristernik, Tegett-
hoff-ova ulica.
Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
Trgovina Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotevža).
Papirna trgovina Weigl Glavni trg.
» » Lagler Jos. Schmidpl.
Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.
Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotela
nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
» Coretti, Grajski trg 7.
» v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žilko,
blizu glavnega kolodvora).
Trafika Žilko, Melje.
Trafika na Tržaški cesti (nasproti mag-
dalenski cerkvi).
Papirna-trgovina Scheidbach, Magda-
lenski trg 9.
Trafika Maher, Magdalenski trg.
Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.
» Kresnik Ana, Franc Jožefova
cesta 33.
Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:

Trafika Schlacher Marija.

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vaincerl, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duha-Loče:

Gosp. Kristel Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:

Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:

Trafika A. Kraigher.

Fram:

Trgovina Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina Jurija Gajšek.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.
Zeitungs-Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Organist g. Anton Rozman (stara šola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina M. Zorko.

Kozje:

Trafika Vahčić.

Laški trg:

Trgovina Osolin Jos.

Lebring:

Knjigarna Scheidbach.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljčič.

Leoben:

Nickl Rupert.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vršič.

Mala nedelja:

Trgovina Senčar Fr.

Novacerkev pri Celju:

Jankovič Antonija.

Petrovče:

Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:

Trafika Franc Julis Glavni trg.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. A. Marincič.

Postojna:

J. Marinskič.

Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec.
Trgovina A. Kreml.

Ruše pri Mariboru.

Organist g. Ivan Nep. Slaček

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Sternal:

Cisel Matilda.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina g. Ant. Tomič.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Peter Čauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina g. J. Keget.

Sv. Vid pri Ptuj:

Trgovina D. Tombah.

Veržej:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Vransko:

G. Brezovšek Ernest.

Žetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlig.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 6 K, za pol leta 3 K, za četrt leta 1-50 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 12 vin.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2-50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kadar obsega 8 strani, 12 v, na 4 straneh pa 10 v.

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista pri-
našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne
odredbe, cene živin in pridelkom itd. itd. Naročajte nase liste vojakom na bojišču.
Ako hočeš kako reč dobiti prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

● Kupim zamaške in steklenice. ●
Kislo vodo zdravilno in namizno
 slatno razpošilja
A. OSET,
 p. Guštanj, Koroško.

Kupim
BUKOVO OGLJE in DRVA
 od enega vagona kg 10000 naprej.
 Prosim punudbe. Plačilo naprej.
Jakob Tavčer,
 trgovec z ogljem in drvami.
Trst, Via S. Zaccaria 3. 558

**Hrastov in
 kostanjev les**
 v deblih in vejah od 10 cm. debelosti naprej
 kupi po najvišji ceni 573

Julij Žigan
 na Polzeli v Sav. dol.

Cepljeno trsje!
 Cepleno trsje, dveletno zelo močno 100 ko-
 madov 50 K, enoletno 100 komadov 45 K,
 imarnice necepljene 100 komadov 30 K, prodaja

Anton Slodnjak
 trtnar 523
 pošta: JURŠINCI pri PTUJU, ŠTAJERSKO,

Kapljice za svinje.
 Cena 1 steklenice je K 1-20. O dobrem učinkovanju
 teh kapljic imam mnogo priznanih in pohval-
 nih pisem. **F. Prull,** mestna lekarna pri
 c. kr. orlu. **Maribor,** Glavni trg št. 12,
 zraven rotovža.

Zahvala.
 Najprve se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo
 proti rdečici. Odkar rabim to zdravilo, še nisem imel nobene škode
 pri svinjah. Iz drugih krajev slišim pritožbe: Meni so vse svinje preč.
 Mnogi raje veliko trpijo, kakor da bi žrtvovali nekaj kron za zdravi-
 lila. Priporočam vsem svinjerejem, naj bi zabili to cenjeno zdravilo. Še
 enkrat se Vam lepo zahvalim in prosim, pošljite mi spet 12 steklenic.
 Velepoštovanjem
 Ivan Škorjanc, p. d. Temel, Srednja vas, p. Rada, Koroška

Nabirajte in sušite gobe (jurčkanj)

Vsako množino lepih suhih gob, orehov, leš-
 nikov in brinjevega olja, kupi in plača po
 najvišji ceni:

M. RANT, KRANJ (Kranjsko)
 prva expertna tvrdka dezelnih in gozdnih
 pridelkov.

Posebno lep zaslužek se ima pri nabiranju in
 sušenju gob. 757

**Nakup
 lesa!**
 Navedite skrajno
 ceno, naloženo na
 žel. postaji in rok
 oddaje! Takojšnje
 plačilo proti dupli-
 katom tovarnih li-
 stov! 961

Ponudite na metercent:
 Kostanjev les, hmeljske dro-
 ge (stare) hrastov les, smre-
 kovo škorjo. Na kub čni me-
 ter: Okrogel les (smrekov,
 borov, hojov) — les za ja-
 me (Grubenholtz).
Vinko Vabič,
 veletržec,
 Žalec, Južnoštajersko.

Specerijska in kolonijalna trgovina
 Na **Ivan Ravnikar,** Na
 debelo! **Celje** drobno

kupuje po najvišjih dnevni cenah vsako
 množino pristne strdi, voska, kumne,
 janeža, vinskega kamna in suhih gob.

„Panorama-International“
 Maribor, Grajski trg št. 3. zraven gostilne „k žrnemu
 orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 30 v.
 otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč,
 pokrajine vseh dežel celega sveta v usravnih velikosti, slikovite in re-
 snične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo sanimi-
 vosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride spet,
 ker so vedno nove predstave.

Hranilnica in posojilnica v Jarenini
 obrestuje hranile vloge od 1. januarja 1918
 naprej po 1041
3 1/2 %

Ocetna kislina
 je došla. Dobi se v malih množinah
 pri **Mag. Ph. Karl Wolf,**
 drožerija, 1042
Maribor, Gosposka ulica št. 17.

Gnoj
 za vlažno zemljo Kalijevo sol kemično
 preiskano 43, 2% no ima še Zagdruga v Ra-
 čah 100 kg po 2 K 80 h. Vreče mora ku-
 pec sam poslati. Tega dušičnatega gnojila se
 mora vzeti za oral najmanj 500 kg.

Naznanila
 za zavarovanje VII. vojnega posojila
 c. kr. avstr. voj.- vдовskega in sirotin-
 skega sklada se sprejemajo v uradnem
 posloju okrajnega glavarstva v Mari-
 boru, 2. nadstropje, vrata št. 26. —
 Vodja pisarne: Janez Ev. Wesenjak. 1021

Gospo
 ki so dobro upeljane v industri-
 alnih krogih, pri špediterjih, le-
 karnarjih, drogistih, rudnikih, pol-
 jedelskih zadrugah in veleposes-
 nikih, dobe koristno zastopstvo
 v kemični tovarni Hugon Pollák.
 Krl. Vinogradl, Jungmannova ulica
 št. 33. 746

Vsak vrst
lesa za kupjavo
 tudi na štore takoj kupi
K. Weslak, Maribor,
 Tegethofova ulica št. 19. 49.

„Peva oči slave“
 Enjga pod naslovom „Pevaj o
 slavo“ s tridesetimi krasimi no-
 vimi narodnimi pesmi. Počijem j-
 vsakemu, kdor mi pošlje za K 1 70
 novih neobrabljenih poštovnih znamk
 ali pa denar 10 poštovnih nakaznic.
 Na dopisnice in splon na brez
 plačila naročila se pa ne morem
 ozivati! Naročnice se pri MAT
 BELEC pri Sv. Bolfanku v Slo-
 venskih v. Ptuj staj. 87

Kupim: Slivovko in posušeno sadje.
 Cene in množino na Franc Cvek
 Kamnik, Kranjsko. Prodajam tudi brinovo
 olje. 974

Konjsko dlako,
 kravje repe, usnjarske ščetine, hrbtne ščetine
 in svinjsko dlako kupuje za visoke cene in
 sprejema po železnici, v poštinih vrečah tudi
 do 20 kg Eduard Hauptmann, tovarna
 krtač, Dunaj IX. B, Nussdorferstrasse 60.
 Tvrdka ustanovljena l. 1854. 1058

Slivovko,
 droženko, tropinovec, kupi za najvišjo ceno-
 Karl Saria, Maribor, Schmidplatz 1. 1047

**Prošnja Slovencev
 v Nemčiji.**
 Slovenci v Gladbecku v Nemčiji prisrčno pro-
 sijo veleč. duhovništvo in druge dobrosrčne rojake
 v domovini, ki imajo na razpolago kaj knjig, da
 nam blagovolijo za povečanje naše majhne sloven-
 ske knjižnice odstopiti slov. knjige. Tukajšnji Slovenci
 se vrlo zavedajo svoje narodnosti, a manjka jim
 slovenskega čtiva. Za vsak najmanjši književni dar
 izrekam že vnaprej v imenu gladbeških Slovencev
 svojo najprisrčnejšo zahvalo.

Za Slovence v Gladbecku:
Kaplan Tensundern,
Gladbeck, Westfalen, Nemčija.

Od c. kr. urada za ljudsko prehrano
 legitimiran nakupovalec **KAREL**
ROBAUS, Maribor, Koroška cesta
 št. 24. kupuje vsako množino zelja
 in repe. P. n. producenti se pozi-
 vajo, naj mu pošljejo svoje ponudbe
 pismeno ali ustmeno

Dovoljenja za pošiljanje, z
 katerimi je prevoz dovol-
 jen, se preskrbijo. 846

Zahvala.
 Vsem, ki so prišli od blizu in daleč, da izkažejo
 zadnjo čast naši ljubi, nepozabni materi

Mariji Lobnik,
 posestnici v Orehovi vasi,
 izrekamo najlepšo zahvalo.
 Zahvaljujemo se za poslano vence, za tolažeče nas izra-
 ze sočutja in še posebej prečastiti slivniški duhovščini za
 zadnjo pot in slivniškimi pevcem za ganljive žalostinke.
 Vse pa, ki so poznali našo predobro mamico, ki nas je
 pač prezdaj zapustila, prosimo, naj ji ohranjo blag spomin!
 V Orehovi vasi, dne 2. decembra 1917.
 Žalujoča rodbina Lobnik. 1061